

Izglītības un zinātnes
ministrija

Profesionālās izglītības sistēma, tās attīstība un izaicinājumi

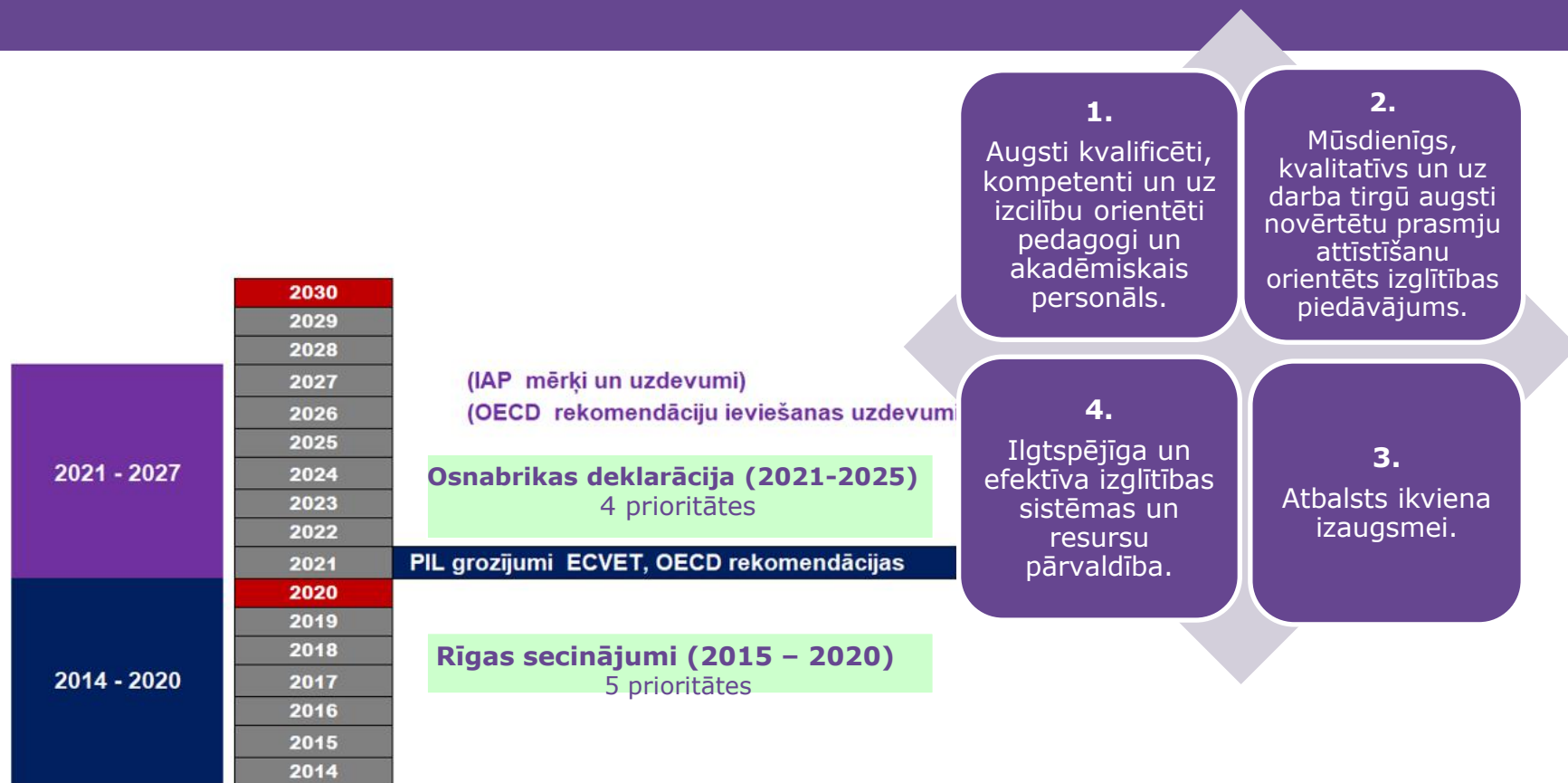
15/04/2021

Rūta Gintaute-Marihina

Profesionālās un pieaugušo izglītības departamenta direktore

Izglītības politikas mērķi 2021 - 2027

Izglītības attīstības virsmērķis 2021.-2027. gadam – nodrošināt kvalitatīvas izglītības iespējas visiem Latvijas iedzīvotājiem, lai veicinātu viņu potenciāla attīstību un īstenošanu visa mūža garumā un lai veidotu viņu spēju mainīties un atbildīgi vadīt pastāvīgās pārmaiņas sabiedrībā un tautsaimniecībā.

Digitalizācija

Veicinot profesionālās izglītības atvērtību pieaugušajiem

Ārpus formālās izglītības iegūto kompetenču novērtēšana un atzīšana

Definēti sasniedzamie mācīšanās rezultāti
Nodrošināta dzīves un darba pieredzē iegūto prasmju atzīšana un kvalifikācijas piešķiršana
Plānota kvalifikācijas daļas atzīšana

Elastīgs mācību piedāvājums

Izglītības programmu modularizācija
Tālākizglītības, profesionālās pilnveides, neformālās izglītības programmas
Otrās iespējas izglītība priekšlaicīgi mācību pametušajiem. Plānota kvalifikācijas daļas piešķiršana

Uz darba tirgus vajadzībām orientēts izglītības piedāvājums

Stiprināta sadarbība ar darba devējiem mācību
Pārskatīti profesiju standarti, kvalifikāciju prasības
Dalība valsts atbalsta pasākumos pieaugušajiem (IZM/VIAA, LM/NVA, EM/LIAA u.c.) un tieša sadarbība ar darba devējiem

Pieejamība Elastība Atbilstība darba tirgus vajadzībām Kvalitāte

neatkarīgi
no izglītojamā
vecuma

Karjeras attīstības atbalsts

Prof. izglītības iestāžu attīstības stratēģiju sastāvdaļa. Pakalpojums tiks pilnveidots
Plānots paplašināt uz potenciālajiem izglītojamajiem, t.sk. pieaugušajiem, izglītību pabeigušajiem par tālākizglītības un profesionālās izglītības iespējām

Pieaugušo izglītības integrācija esošajā sistēmā

Pieaugušo izglītības kā izglītības iestādes attīstības stratēģijas attīstības virzieniem
Pedagogu un prakšu vadītāju kompetences stiprināšana darbam ar pieaugušajiem

Papildu resursu avots

Pieaugušo izglītība kā pašu ieņēmumu avots un izglītības iestādes snieguma rādītājs
Vienkāršota procedūra valsts profesionālās izglītības iestāžu neizmantoto pašu ieņēmumu pārņemšanai uz nākamo gadu

Profesionālā izglītība 2019.g. dati

Izglītības iestādes

58

IZM – 31, KM – 10, pašvaldību – 7,
privātās – 7, citu ministriju – 3

Izglītojamie

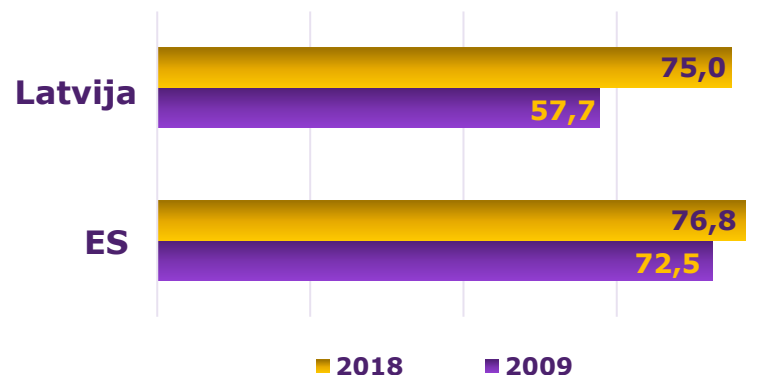
26 772

t.sk. IZM padotībā esošās izglītības
iestādēs – 22 710 jeb 85%

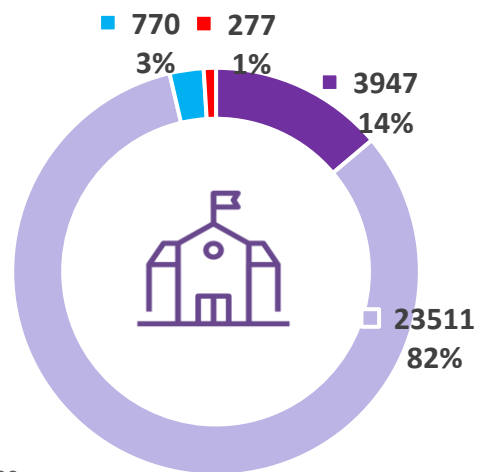
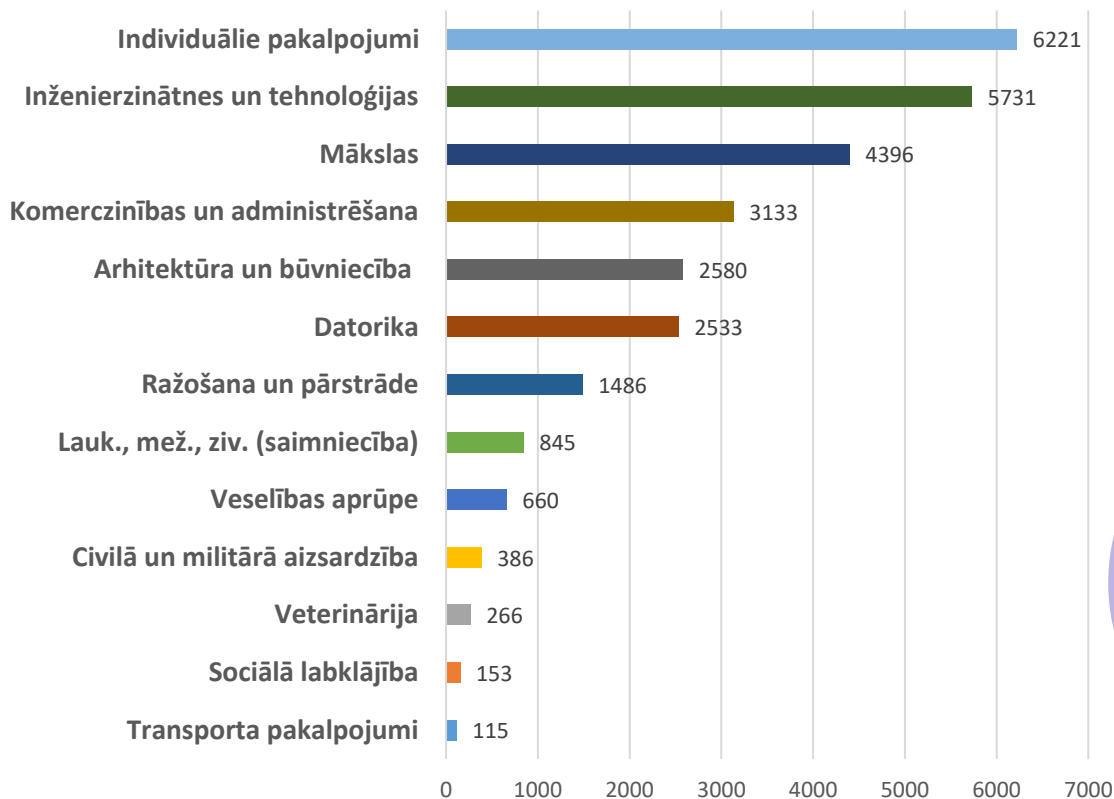
Izglītojamo skaits profesionālās IP - izglītības tematiskās grupas, % (01.10.2019.)

Absolventu nodarbinātība, % (ISCED 3-4)

Izglītojamo skaits* sākotnējās profesionālās izglītības programmās (t.sk. speciālās izglītības iestādēs) sadalījumā pēc programmas jomas un iestādes veida uz 01.10.2020.

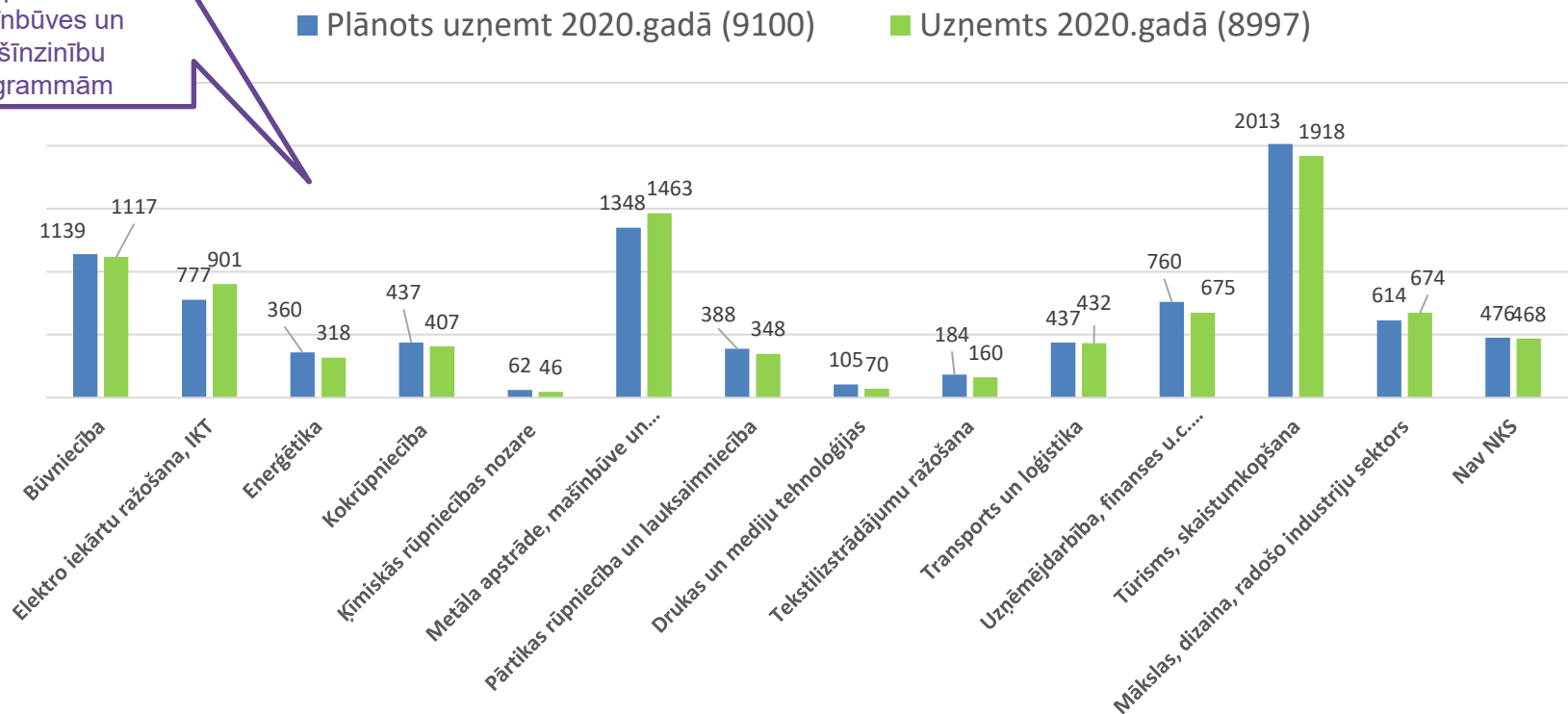
Kopā 28505 izglītojamie

*iekļaujot arī ESF finansētās un maksas mācību vietas

- Augstākās izglītības iestāde
- Profesionālās pamata un vidējās izglītības iestāde
- Speciālās izglītības iestāde
- Vispārējās izglītības iestāde

Izglītojamo skaits Valsts budžetā IZM padotības un līgumiestāžu profesionālās izglītības programmās pa nozarēm (2020. gads)

Pieaugusi jauniešu interese par IKT, elektroiekārtu ražošanas, metālapstrādes un mašīnbūves un mašīnzinību programmām

Veicinot profesionālās izglītības kvalitāti, efektivitāti un labāku pārvaldību

01

ES fondu 2007 - 2020 ietvaros veikto investīciju ilgtspējas nodrošināšana, tostarp būtisku pārmaiņu riska novēršana, veiktie pasākumi un tālākā rīcība. Piem. aprīkojuma pārvietošana, IP transformēšana pieaugušo izglītībā u.c.

02

Ir jāvirzās uz līdzšinējo investīciju – gan infrastruktūrā gan mācību saturā nostiprināšanu profesionālās izglītības sistēmā – **modulāras PII, DVB formas ieviešana**

03

ES fondu 2021 – 2027 investīcijas:
- digitalizācijai – IKT vienmērīgākai modernizēšanai;
- multifunkcionālam IP aprīkojumam, noderīgam vismaz 2 IP

04

ES fondu 2021 – 2027 investīcijām ir liels uzsvars uz “zaļo komponenti”

05

ES fondu 2021 – 2027 investīcijas infrastruktūras modernizācijai tikai kāpinot pakalpojuma sniegšanas veiktspēju, pirms tam vispusīgi izvērtējot jau modernizētās infrastruktūras kapacitāti.

06

Sistēmiski jāstimulē PII atvērtība pieaugušo mācībām

Izglītības un zinātnes
ministrija

PALDIES!

[IZM_gov_lv](#)

[Izglitibas.ministrija](#)

15/04/2021

Osnabrikas deklarācija – no reaktīvas uz proaktīvu darbību

Izcila un iekļaujoša Eiropas profesionālā izglītība (PI) nav tikai atbilde uz notikumiem un izaicinājumiem, ar kuriem saskaras indivīdi un organizācijas; PI ir inovāciju veicinātājs un zaļās, digitālās un ilgtspējīgas izaugsmes pamats.

Tas uzlabo valstu **noturību pret krīzi**, attīsta kvalitatīvas **mūžizglītības iespējas** visiem iedzīvotājiem un **pārvērš digitālo un zaļo laikmetu par virzītājspēkiem**, kas spēj saskaņot **noturīgu atveseļošanos, vides ilgtspēju** un izaugsmes rezultātā radīto **labumu taisnīgu sadali** starp visiem iedzīvotājiem un sabiedrību. **4 prioritātes:**

Noturība un izcilība – nodrošinot kvalitāti, iekļautību un elastīgumu

Mūžizglītības kultūras izveide – tālākizglītības un digitalizācijas nozīme

Ilgspējība – zaļā saite profesionālajā izglītībā

Eiropas izglītības telpa un profesionālās izglītības starptautiskā dimensija

Osnabrikas deklarācija - par inovāciju, izcilību un digitalizāciju Eiropas sadarbības kontekstā

Izmantojot **jauno Europass platformu**, veicināt mācību un darba mobilitāti Eiropā, nodrošinot piekļuvi caurspīdīgai un uzticamai informācijai par prasmēm, mācīšanās iespējām un darba tirgus tendencēm, **veicināt digitālo platformu sasaisti visā Eiropā mācīšanās un karjeras vadībai** un ļaut izglītības iestādēm **izsniegt digitālos diplomus un sertifikātus (Europass Digital Credentials)**, tādējādi **veicinot pārredzamību un kvalifikāciju atzišanu visā Eiropā**

Izstrādāt un stiprināt **profesionālās izcilības centrus** kā **novatoriskus inkubatorus** un **prasmju ekosistēmas**, kas ietver apmācību un pētniecības pasākumus, PI, augstāko izglītību un pētniecību izvēlētās nozaru jomās vai sociālekonomiskās problēmas, **tostarp atbalstu digitāliem un novatoriskiem PI resursiem** izglītojamiem

Veicināt **paraugprakses apmaiņu** un vienaudžu mācību pasākumus **attiecībā uz novatoriskām politikas reformām un PI izcilību**, pievēršoties arī **ilgtspējības un digitalizācijas problēmām**, veicinot PI un PI kvalifikācijas kā pievilcīgu karjeras ceļu

Osnabrikas deklarācija kontekstā ar ES padomes ieteikumu

Padomes 2020. gada 24. novembra ieteikums par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai: [Publikācija oficiālajā žurnālā](#)

Padomes ieteikums veido ilgtermiņa ietvaru PI politikai Eiropā
Osnabrikas deklarācija nosaka prioritātes periodam no 2021.-2025.gadam kontekstā ar padomes ieteikuma
nostādnēm

Profesionālās izglītības ieguldījums darba tirgus disproporciju mazināšanā

Iztrūkums pēc darbaspēka ar profesionālo vidējo izglītību (~40 tūkst. 2027.gadā). Iztrūkums būs vērojams praktiski visās izglītības tematiskajās grupās, it īpaši **inženierzinātnēs un ražošanā**. Salīdzinot ar 2018. gada prognozēm, iztrūkums samazināties par gandrīz 10 tūkstošiem (iepriekš ~38 tūkstoši 2027. gadā).

Darbaspēka pārpalikums ar vidējo vispārējo izglītību, pamatizglītību un zemāku izglītības līmeni.

Palielināsies darbaspēka pārpalikums ar vidējo vispārējo izglītību, pamatizglītību un zemāku izglītības līmeni. Līdz 2027. gadam šādā darbaspēka pārpalikums var sasniegt ~85 tūkstošus (ar vidējo vispārējo izglītību ~24 tūkstoši, ar pamatizglītību un zemāku ~61 tūkstotis). Prognozētais darbaspēka pārpalikums ir pieaudzis pamatizglītības un zemākas izglītības grupā – par ~3,5 tūkstošiem, ņemot vērā to, ka **pieaudzis to jauniešu īpatsvars, kas pēc pamatizglītības posma neturpina mācības**.

Iztrūkums pēc augstākās kvalifikācijas dabaszinātņu, IKT un inženierzinātņu speciālistiem. Iztrūkums STEM virzienos var pieaugt līdz ~14 tūkst.

Augstākās kvalifikācija darbaspēka pārpalikums ar izglītību sociālās, komerczinātnēs un humanitāras zinātnēs. Līdz 2027. gadam darbaspēka pārpalikums ar augstāko izglītību sociālo, komerczinību un humanitāro zinātņu tematiskajās jomās var pieaugt līdz ~17 tūkst.

Rīcība:

Profesionālās izglītības prestiža paaugstināšana

Pieaugušo izglītības piedāvājuma paplašināšana

DVB mācību īpatsvara palielināšana

Modulārās pieejas paplašināšana

Karjeras atbalsta stiprināšana, t.sk. pieaugušajiem